

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam
Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In
Qvibvs Singlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo
Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt III. Ex speciali divinoque privilegio, nonnumquam in raptu perfectam
libertatem ac meritum reperiri.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38621

in elevationibus divinis, quibus in Deum ferebatur supernaturali, ac divino, libero tamen & humano modo. Similem quoque, ut D. Thom. *qu. 13. de verit. art. 2. ad 9.* habuisse cognitionem licet non per se infusam Adamum in sopore à Deo illi immisso *Gen. 2.* quem etiam soporem fuisse cum perfecta cognitione & intelligentia mysteriorum divinorum non obscure affirmat idem D. Thom. *3. part. qu. 1. art. 3. ad 5. & 2. qu. 2. art. 7.* ac prædictum modum puræ contemplationis intellectuales interdum etiam communicari aliis Sanctis, cum perfecta intelligentia & iudicio, circa ea, quæ revelantur. Sentiit idem D. Thomas loco citato de veritate.

Propositus in initio pro parte affirmativa argumentis respondit, solutione allata à D. Thoma eodem loco de veritate, his verbis: *Ad quintum dicendum, quod opus hominis ex hoc quod habet bonitatem meriti, exigit quiddam secundum rationem, & voluntatem; sed bonum quod ei confertur in raptu non est huiusmodi, unde non oportet, quod procedat ex voluntate humana, sed sola virtute divina. Hæc ille.*

Respondeo secundo, quod Paulus cum raptus fuit ad visionem divinæ essentiae, cum ille raptus esset nobilissimus omnium, caruit merito ex duplici principio. Primum ex objecto divinæ visionis, 2. ex parte alienationis à sensibus, quare mirari non debemus, si in actu contemplationis heroico, qualis est, cum mens ad divina rapitur, libertas aut meritum non invenitur; non enim divina gratia ordinem & modum operandi homini innatum destruere, aut invertere intendit. Cum autem homini sit connaturale iudicare de rebus in ordine ad sensus externos, alienatus, & abstractus ab his sine novo miraculo non potest libere iudicare, aut operari. Præterea constat in illustrationibus, & inspirationibus divinis, quibus anima ad bene operandum excitatur, neque meritum neque libertatem inveniri; tamen sunt principium non solum meriti, sed omnium nostrarum bonarum actionum supernaturalium, & idem etiam affirmare merito possumus de visionibus, & apparitionibus divinis, quæ per se quidem meritorie non sunt, relinquunt tamen in anima uberissima, tam meriti, quam aliarum heroicarum operationum semina, ut plenius differemus infra cap. 5.

Deinde, quia est in ipso raptu pro tunc rationis usus ita debilitetur, ut non possit libere de rebus visis iudicare, ac ex consequenti, nec meriti, tamen transacto raptu ex illustratione, & visitatione divina, quam mens ibi plenè degustavit, manet promptior & habilior, & ad divina penitus capienda, & ad amplissima merita per virtutum actus, aliasque spiritalis functiones comparanda. Demum in ipso raptu virtute præcedentis contemplationis (ut in somno Salomonis superius ex mente D. Augustini, & D. Thomæ retulimus) adhuc potest meritum reperiri, imo & maximum plenissimumque meritum, quamvis absorptus sit pro tunc usus rationis, sicut enim in delectationibus corporalibus, quanto delectationes sunt majores, tanto magis impediunt rationis usum. Unde Aristotele teste *7. Ethic. cap. 11.* in delectationibus veneris, cum maximæ sunt, impossibile est aliquid intelligere, quia ut docet Divus Thomas *1. 2. quæst. 33. art. 3. in corp. & quæst. 34. art. 1. ad 1.* absorbent usum rationis, quemadmodum igitur in ipso actu illius ingentis delectationis usum rationis absorbentis, non potest esse peccatum propter defectum libertatis, tamen virtute

præcedentis voluntatis illam inordinatam delectationem amplectentis, quo major fuerit delectatio, major invenitur culpa, ita in raptu, quamvis meritum tempore quo ratio est absorpta, intrinsecè non invenitur, virtute tamen actuum præcedentium, amoris, fidei, spei, gratiarum actionis, & similium, qui in oratione antequam mens ad divina rapiatur, frequentissimè exerceri solent, potest esse maximum meritum. Imo & aliquando in ipso actu posse etiam inveniri perfectum iudicium, perfectumque meritum capite sequenti ostendemus.

Tertio argumento respondit in illo mirabili Adami sopore fuisse perfectum iudicium, ac libertatem, quia cognitio illa ecstatica fuit sine ulla conversione ad phantasmata ut in tertia Assertio, ne retulimus.

Ad quartum respondit, Primum Salomonem minime meruisse in illo somno prophetico, ut ex D. August. & D. Thom. supra demonstravimus.

Secundò respondit in illo Salomonis somno potuisse inveniri perfectum iudicium, ac ex consequenti meritum, quia forsitan Salomonis mens divinitus fuit illustrata, ut agnosceret quid loquebatur, cum quo loquebatur, & quæ essent à DEO postulanda.

Ad quintum respondit, longè alium fuisse Monachi sententiam; hic enim teste Epiphanio *heresi. 48.* asserbat Prophetas non intelligere ea quæ videbant, vel loquebantur, sed loqui ut infans & amentes, quæ quidem manifesta est infania, ut plenius ostendemus *quæst. 173. art. 7.*

Ad ultimum argumentum respondit, nequaquam D. Petrum habuisse perfectum iudicium aut libertatem in illo mentis excessu, ut manifestè ex D. Augustino superius demonstravimus.

CAPVT III.

Ex speciali divinoque privilegio, nonnumquam in raptu perfectam libertatem ac meritum reperiri.

Icet in raptu frequentius, ut capite præcedenti demonstravimus, perfectum adhi de rebus visis iudicium, ac proinde nec meritum, potest tamen, ac nonnumquam contingit in divinis excessibus, libertatem omnimodam perfectumque iudicium, copiosumque meritum adesse. Quod tunc contingere potest, quando divina revelatione accedente illustrantur à DEO Prophetarum aliorumque perfectissimorum virorum mentes, ut cognoscant imagines in raptu sibi obiectas, non esse ipsas res, sed similitudines potius & species earum. Nam sicut defectus iudicii & libertatis in raptu ex eo oritur principio, ut capite præcedenti docebamur, quod intellectus esset deceptus, accipiens similitudines rerum pro ipsis rebus, manifestè consequitur, quod si divina accedat illustratio, qua Propheta dum esset alienatus à sensibus edoceatur non illas esse veras res, quæ ei obijciuntur, sed tantum ipsarum rerum similitudines, & imagines, quod tunc verè cessat deceptio, solviturque ratio supernaturali lumine illustrata, ut possit ferre perfectum iudicium de rebus visis. Hoc tamen rarius contingit, etque singulare privilegium paucissimis concessum, nempe ut simul cum visione imaginaria eorum mentes divinitus illustrentur, ut veram visionis intelligentiam

Declaratur, quomodo sepe in raptu maximum meritum reperitur.

Declaratur, quomodo in raptu inveniri queat perfectum iudicium, libertas ac meritum.

in iplo raptu percipiant, nullaque ratione imaginibus decipiuntur.

Hanc nos ita sententiam docet Augustinus Epist. 102. ad Evodium prope finem. Sunt visiones, inquit, quae apparent spiritui tamquam corporis sensibus non solum dormientibus, vel furentibus, sed aliquando sane mentis vigilantibus, non per fallaciam illudentium demonum, sed per aliquam revelationem spiritualem, quae sit per formas incorporeas corporibus similes, quae discerni omnino non possunt, nisi divino adiutorio plenius revelentur, & menti intelligentia diiudicentur, vix aliquando cum fient, sed plerumque postea cum transierint. Quare item Augustinus alteri super Genesim ad litteram cap. 28. magnam esse revelationem, divoque Joanni Evangelistae concessam, quando mens in raptu hac ratione adeo illustratur, ubi ita scribit: Ibi etiam si videantur futura, ita ut omnino futura noscantur, quorum imaginis praesentis videntur, sive ipsa hominum mente divinitus adfusa, sive aliquando inter ipsa visa quid significent exponant, sicut in Apocalypsi Joannis exponitur: magna revelatio est, etiam si forte ignoret ille, cui haec demonstrantur, utrum ex corpore exierit, an adhuc sit in corpore, sed spiritus a sensibus corporis alienato ista videat, potest enim si raptus id ignorare, si ei hoc non ostendatur.

Sententiam Augustini amplectitur D. Thomas de veritate quest. 12. art. 9. in corp. his verbis: In hoc tamen Propheta differt in sua abstractione a sensibus, sive abstrahatur per somnium, sive per visionem ab omnibus aliis, qui abstrahuntur a sensibus, quod mens Prophetae illustratur de his, quae in visione imaginaria videntur, quando cognoscit ea non esse res, sed aliqua- liter rerum similitudines, de quibus verum iudicium habet per lumen menti. Item a hoc expellitur, ut adit prima parte, quest. 111. art. 3. ad 4. ubi hoc argumentum proponit: In visionem imaginaria homo adhaeret similitudinibus rerum, quae ipsi rebus, sed in hoc est quaedam deceptio, cum ergo Angelus omnis non possit esse causa deceptiois, videtur quod non possit causare visionem imaginariam imaginationem immutando. Hoc autem argumentum ob hoc est, quod Angelus causans aliquam imaginariam visionem, quandoque simul intellectum illuminat, ut cognoscat quid per huiusmodi similitudines significetur, & tunc nulla est deceptio: quandoque vero per operationem Angelus solummodo similitudines rerum apparent in imaginatione, nec tamen tunc causatur deceptio ab Angelis, sed ex defectu intellectus eius cui ratio apparent: sicut nec Christus fuit causa deceptiois in hoc, quod multum turbis in parabolis proposuit, quod non expulit eos.

Ex quibus manifeste infertur, ex D. Augustini & D. Thomae mente, in raptu etiam divino, maxime quando mens Prophetae rapitur ad visionem imaginariam, decipi similitudines rerum pro ipsis rebus accipiendo, ac iudicando, proindeque tunc non posse habere perfectum iudicium, neque libertatem. Docent tamen ex duplici capite posito in his visionibus inveniri perfectum iudicium. Primo si divinitus mens adjuvetur, id est, a DEO illustratur, ut cognoscat eas, quas videt species rerum non esse ipsas res, sed earum potius similitudines, quo lumine Prophetae mens illustrata jam recte incipit iudicare de rebus acceptis, quia perfecte cognoscit, ac iudicat res ipsas, ut sunt, & non ut apparent in suis similitudinibus, & ita omnino cessat dicta deceptio.

Secundo, Praeterea mens Prophetae ab aliquo instruitur quid significent illae similitudines, quas

vidit, sicut in Apocalypsi Joannis contingit ei enim ab Angelo exponebatur, quid visa illa significarent, & hoc, inquit D. Augustinus ubi supra. Magna revelatio est etiam si forte ignoret ille, cui haec demonstrantur, utrum ex corpore exierit, an adhuc sit in corpore, sed spiritus a sensibus corporis alienato ista videat, potest enim si raptus id ignorare, si ei & hoc non ostendatur.

Sed dices qua ratione in raptu intellectualem, quando quis rapitur ad visionem intellectualem, poterit esse libertas? cum in hoc raptu, ut nunc supponimus, deceptio non invenitur, cum contemplatio in eo fiat non per similitudines & species imaginarias, sed potius per species intelligibiles, quae res ipsas repraesentant sicut sunt.

Respondi. In raptu intellectualem posse inveniri etiam perfectum iudicium ex duplici capite. 1. Si in raptu intellectualem infundantur species intelligibiles, quia tunc, ut superiori capite annotavimus, non intelligit omnia per conversionem ad phantasmatum, ac praeterea per illas species intellectus clarè illuminatur de his, quae videt, ac perfecte iudicat, & discernit ea omnia, quae contemplatur; si vero in raptu isto intellectualem inveniat aliquo modo conversio ad phantasmatum, ut aperte colligitur ex D. Thoma quest. 174. Tunc potest esse libertas, si potentia, quae ita absorbitur & immergitur in suis operationibus propter vehementem actionem circa objectum, ut vix possint reflectere supra illas: quare si a DEO solvantur, & divinitus expediantur potentiae, ut possint supra se, suasque operationes reflectere, & advertere ubi sunt, atque objecta circa quae versantur, tunc etiam iam si a sensibus sunt abstrahitae, possunt habere perfectum iudicium, ut mox et sequenti latius exponemus.

CAPVT IV.

An actus amoris in raptu sive ecstasy sit liber.

DUOBUS praecedentibus capitulis sermonem fecimus de actu intellectus in raptu interveniente, an in eo reperitur perfectum iudicium, ac ex consequenti libertas in illa elevatione, sive contemplatione intellectus, nunc in hoc capite praeterea nulla ista intellectus operatione, quaerimus de amore, qui in raptu, vel ecstasy reperitur, an inquam stante illa necessitate intellectus, de qua in superioribus egimus, possit esse libertas in actu voluntatis, & quamvis nobis videatur nullam in ea re esse difficultatem, tamen quia non desunt Viri graves contrariam sententiam tenentes, placuit hic specialem de hoc questionem adungere.

Qui contrariam sententiam docent, probate eam contendunt argumentis in principio primi capitis adductis, qualia sunt de sopore Adami, de somno Salomonis, de visione Petri Act. 10. quando vidit lineum descendens de coelo, &c. Rationibus etiam confirmant. Primum, quia nihil est in huiusmodi ecstasy quod necessitaret voluntatem, non DEUS tamquam causa efficiens illius motionis, quia divina gratia non destruit naturam, sed potius perficit: At libertas in hoc actu voluntatis pertinet ad perfectionem viae, & est necessaria ut actus sit meritorius, non est autem verisimile DEUM privare hominem justum, cum eum elevat ad tam eximiam contemplationem, hac perfectione.

lib. 4

sectio

Solutio

In raptu intellectualem duplex est causa potest adesse perfectum iudicium, & libertas.

Sententia affirmans estque fundamenta.

vid. C6a non DEUS tamquam causa efficiens illius motionis, quia divina gratia non destruit naturam, sed potius perficit: At libertas in hoc actu voluntatis pertinet ad perfectionem viae, & est necessaria ut actus sit meritorius, non est autem verisimile DEUM privare hominem justum, cum eum elevat ad tam eximiam contemplationem, hac perfectione.